

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาร จังหวัดลำปาง

สุริยวัฒน์ วันดี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเมือง ได้พิจารณาการศึกษา
ต้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ”
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร. บรรจง ไชยรินคำ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัตน์)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเมือง

พฤษภาคม 2555

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ดร.บรรจง ไชยรินคำ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนการศึกษาค้นคว้าสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและชี้แนะข้อบกพร่อง เพื่อการปรับปรุง แก้ไข ประกอบด้วย นายวิสุทธิ สุขรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยอุ้น นายไกรษี ไชยแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลงาว (ภาณุนิยม) นางสาวประทุมทิพย์ คำเหลือง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลวงใต้ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บ ข้อมูล รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้เอ่ยนามในครั้งนี้ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้า ขอมอบเป็น เครื่องบูชาแต่บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สุริยวัฒน์ วันดี

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย อำเภอองาว จังหวัดลำปาง
ผู้ศึกษาค้นคว้า	สุริยวัฒน์ วันดี
ที่ปรึกษา	ดร.บรรจง ไชยรินคำ
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง และเพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริม สนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านกำกับดูแลคุณภาพ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริม สนับสนุน และด้านกำกับดูแล คุณภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

ปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ควรมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม และขอคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ ขาดการเสนอหลักสูตร

สถานศึกษา ระเบียบการวัดผลประเมินผลต่อคณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบ
ควรมีการเสนอหลักสูตรสถานศึกษาและระเบียบการวัดผลประเมินผลต่อคณะกรรมการ
สถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ขาดการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ควรมีการสร้างเครือข่ายให้
เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการวิจัยประเมินผล สรุปผล
และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิจัย ประเมินผล
สรุปผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

Title CURRICULUM ADMINISTRATION BASED ON BASIC EDUCATION
CORE CURRICULUM B.E. 2551 OF SCHOOL NETWORK IN
NGAO DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

Author Mr. Suriyawat Wandee

Advisor Banjong Chairinkom, Ph.D.

Academic Paper Independent Study M.Ed. in Educational Administration,
University of Phayao, 2012

Keywords Curriculum Administration Based

ABSTRACT

This independent study aimed to investigate curriculum administration based on Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of School Network in Ngao District, Lampang Province and explore problems as well as recommendations towards 3 aspects of the curriculum administration based on Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 including promotion, reinforcement of curriculum planning and quality control. The samples consisted of 70 school administrators and academic teachers. The data was gathered by using rating scale questionnaire and analyzed by using descriptive statistics frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results were found that the overall curriculum administration based on Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of School Network in Ngao District was at high level in 3 aspects. When considering each aspect, it indicated demonstrated that the curriculum planning was at highest level, followed by promotion, reinforcement and quality control at lowest level, respectively.

To the problem and recommendation towards the curriculum administration based on Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 of School Network in Ngao District, Lampang Province, the lacked of participation of school committee, parents and community. Thus, these parties should take part in determining the curriculum. Additional, there were no quality consideration, precision, suitability and expert advice. Therefore, the school should consider the quality, precision and suitability as well as ask for more professional

suggestions. Besides, there were no a proposal of school curriculum and practice of measurement and evaluation to the school committee. Consequently, the school curriculum and practice of measurement and evaluation should be provided for the school committee's deliberation. The network building was also insufficient to stimulate the participation of effective and quality school curriculum. The school network should be generated to encourage the participation of school curriculum. Finally, it lacked research, evaluation, summarization and improvement on the school curriculum. As a result, the research, evaluation, summarization and improvement should be conducted to develop the school curriculum.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551....	11
ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551...	11
องค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 .	12
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	19
สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	40
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	42
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	43
องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	44
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	45
แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	48
บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตาม หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
3 วิธีดำเนินการศึกษา	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
5 บทสรุป	89
สรุปผลการศึกษา.....	89
อภิปรายผลการศึกษา.....	91
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	100
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	111

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงร้อยละ ของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามตำแหน่ง เพศ ประสบการณ์ ในด้าน การบริหารจัดการหลักสูตร วุฒิทางการศึกษาและการได้รับการอบรม จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	79
2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ในภาพรวม	81
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	81
4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	84
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ	86
6 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง.....	88

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 องค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	17
2 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	18
3 กรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	29
4 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการศึกษามีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 29) ได้กล่าวถึงบทบาทในระดับท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน พร้อมทั้งสถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดผลและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดให้บุคคล มีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่า การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ในมาตรา 50 ได้บัญญัติว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง สนับสนุนค่านิยมที่วิจัยศิลปะ วิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, หน้า 15)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 27 กำหนดไว้ว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดการทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 13-15)

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 47)

ธงชัย ช่อพุกกษา (2548, หน้า 4) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้เยาวชนแต่ละระดับการศึกษา ได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพทัดเทียมกัน หลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติ และระดับสถานศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับจะต้องมีข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนทำอะไร เรียนอะไร เรียนอย่างไร จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุตามข้อกำหนดหรือไม่ การที่จะพัฒนาคนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จำเป็นจะต้องกำหนดแนวทางไว้ในหลักสูตร เพื่อจะได้พัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลตามที่สังคมต้องการ ดังนั้นในแต่ละครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา จะต้องมีการหลักสูตรเป็นพื้นฐานหลักและเป็นแกนสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 29) ได้มีการศึกษาวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตร ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการ จัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา 2552 และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่กำหนดตามมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นการวัดและประเมินผลที่สะท้อนมาตรฐาน เพื่อให้ กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในมาตรฐานการเรียนรู้ได้ระบุ สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนั้น ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ว่ามีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไป ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ให้สามารถบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาได้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย อำเภอวัง จังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาล ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง จำนวน 35 โรงเรียน จำนวน 70 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่โรงเรียนได้ดำเนินการปฏิบัติใน 3 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านการส่งเสริม สนับสนุน** หมายถึง การดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยด้านพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม และการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ที่เอื้อให้โรงเรียนจัดทำและนำหลักสูตร ไปใช้อย่างประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพ

2. **ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง การดำเนินการโดยการศึกษาวเคราะห์ข้อมูล กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญาและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน กำหนดโครงสร้างหลักสูตรแต่ละชั้นและจัดสรรส่วนเวลาเรียน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ กำหนดสาระของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดสื่อการเรียนรู้ และกำหนดการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3. **ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ** หมายถึง การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรการประกันคุณภาพภายใน การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนา หลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จะเป็นเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ ณ วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ 293/2551

โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว หมายถึง โรงเรียนรัฐใน กลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง

ครูวิชาการโรงเรียน หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานหรือปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา

1. ได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง

2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้เกี่ยวข้องนำไปประกอบการพิจารณา แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระดำเนินไปตามขั้นตอน ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆ เพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 2.1 ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 2.2 องค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 2.3 สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 3.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.3 องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 4.1 ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร
 - 4.2 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

ในการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท สิ่งที่สำคัญนอกเหนือจากครูผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การสอนแล้ว หลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้ว ครูผู้สอนก็จะเหมือนกับสอนไปแบบไร้ทิศทาง ซึ่งจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษาในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียน หรือตามอัธยาศัยก็ตาม จำเป็นจะต้องกำหนดให้มีหลักสูตรขึ้น หลักสูตรจึงเป็นทั้งข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร ผู้สอนจะสอนอะไรและอย่างไร และการที่จะให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ได้นั้น จะต้องใช้ตัวกำหนดหรือเกณฑ์เป็นเครื่องมือในการสอบ ดังนั้น การให้การศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนด จึงต้องให้หลักสูตรเป็นตัวกำหนด จึงมีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายและความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

ปรียาพร ทวงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 40) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า เช่น ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น มีกระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2536, หน้า 11) ได้ระบุว่า หลักสูตรคือ การกระทำอย่างมีระบบเพื่อที่จะได้มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน เพราะฉะนั้น หลักสูตรจึงประกอบไปด้วยประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขอตรงเรียนนั้นๆ อย่างไรก็ดี หลักสูตรเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน และ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2525, หน้า 158) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีทักษะเกิดความคิด และทัศนคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 17) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่ามี 2 ลักษณะ คือ ในความหมายที่กว้างจะรวบรวมหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน ส่วนในหลักสูตรที่แคบกว่ามองหลักสูตรเป็นเพียงโครงการ แผนประสบการณ์ แนวทางในการปฏิบัติให้

เกิดขึ้นก่อนสอน เป็นความหายที่แยกตัวหลักสูตรออกจากการสอน อย่างไรก็ตามในตัวหลักสูตรหรือแผนประสบการณ์นี้ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการเรียนการสอน และประเมินผล เพียงแต่ว่ายังไม่ได้นำไปใช้เท่านั้น

สงบ ลักษณะ (2540, หน้า 41) กล่าวได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่จัดได้อย่างเป็นระเบียบที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติ อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 39) กล่าวว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม

สนอง ศิริกุลวัฒนา และ รุจิร พุทธสร (2540, หน้า 115) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรคือ ประสบการณ์ทุกอย่างทั้งในและนอกห้องเรียนที่โรงเรียนตั้งใจจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนาซึ่งเรียนกว่าการเรียนรู้ หลักสูตรจึงหมายความรวมถึงกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าสถานที่หรือเวลาใดก็ตามเพื่อนักเรียน ดังนั้น หลักสูตรจึงหมายความถึงสิ่งต่อไปนี้พร้อมกัน คือ

1. เอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ แผนการสอน คู่มือแบบเรียน แบบฝึกหัด ฯลฯ

2. กระบวนการสอนของครู ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของเด็กควบคู่ไปด้วยเสมอ ถ้ากระบวนการสอนนั้นมีคุณภาพ

3. กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่จัดให้นักเรียนเพื่อบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (2540, หน้า 3-5) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรไว้ว่า แผนประสบการณ์การเรียนนั้น มองหลักสูตรที่เป็นเอกสารหรือโครงการของการศึกษาที่สถาบันการศึกษาไว้วางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายรวมถึง แผนการเรียนหรือรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดให้เรียนรวมทั้งเนื้อหา วิชาของรายวิชาต่างๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนความคิดเห็นของนักการศึกษากลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้หรือการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง

รุจิร ภูสาระ (2545, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรไว้ว่า หมายถึง แผนการเรียนประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียนจากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทุกอย่างที่ทางโรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

มีการพัฒนาตนเอง และจะต้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหาของรายวิชา ยังหมายรวมถึง สื่อและอุปกรณ์การเป็นการสอนทุกอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่า จะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้างจึงจะเป็นประโยชน์ ต่อเด็กและสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้หลักสูตร ยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นโฉมหน้าของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไรอีกด้วย

ธำร บัวศรี (2532, หน้า 6-7) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตร เป็นส่วนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมี รายละเอียดที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝน ให้มีทักษะในด้านใด และควรมีพัฒนาการทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างไร

สุมิตร คุณานุกร (2536, หน้า 199-200) กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตร มีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องชี้แนวทางหรือเป็นบทบาทบัญญัติของรัฐบาลในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา และควบคุมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ปฏิล นันทวงศ์ และไพโรจน์ ดั่งวิเศษ (2543, หน้า 9) สรุปความสำคัญของหลักสูตร ว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนา บุคคลให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

จากความสำคัญของหลักสูตรข้างต้น สรุปว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตร เป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือโครงการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทาง การจัดมวลงประสบการณ์ เป็นส่วนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไป ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตร กำหนดไว้

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร จะช่วยให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบได้ชัดเจนถึง ส่วนประกอบหรือโครงสร้างที่สำคัญของหลักสูตร ตลอดจนแนวทางการบริหารและการดำเนินการ

เกี่ยวกับหลักสูตร นักวิชาการได้ให้ทัศนะต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 13-14) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร

2. เนื้อหา (Content) หมายถึง การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ โดยได้ดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) ได้แก่

3.1 การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำวัสดุหลักสูตร เช่น คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ แนวการสอนและแบบเรียน เป็นต้น

3.2 การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดลอม เช่น ห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครู และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

3.3 การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะการใช้หลักสูตรจะใช้ได้ผลขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู

สุธา พงศ์ถาวรวิทยุ (2546, หน้า 13) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 อย่าง ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบแต่ละอย่างมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรประกอบด้วยวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษา เอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา

จากความคิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร สรุปว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน การจัดทำสาระหลักสูตร ความพร้อมของบุคลากร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมาของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 1) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมายและ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษา ได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น ตามที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและคณะทำงาน ได้ร่วมกันวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดด้อยหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน และผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักสูตรฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และ

มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 34-35) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

สรุปได้ว่า จากการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ษะและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

องค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายและกระบวนการ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4-34) ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการ จัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิด กับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. **ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี** เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ(ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4- มัธยมศึกษาปีที่ 6)

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพ 1 แสดงองค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 10)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย	4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย	8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1. ภาษาไทย	2. คณิตศาสตร์	3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	5. สุขศึกษาและพลศึกษา	
6. ศิลปะ	7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี	8. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กิจกรรมแนะแนว
2. กิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพ 2 แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2551, หน้า 11)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 67 มาตรฐาน ดังนี้

ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

มาตรฐาน ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่าง การดำเนินการต่าง ๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 1.3 ใช้การประมาณค่าในการคำนวณและแก้ปัญหา

มาตรฐาน ค 1.4 เข้าใจระบบจำนวนและนำเสนอสมบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

มาตรฐาน ค 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

สาระที่ 3 เรขาคณิต

มาตรฐาน ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

มาตรฐาน ค 3.2 ใช้การนึกภาพ (visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (spatial reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (geometric model) ในการแก้ปัญหา

สาระที่ 4 พีชคณิต

มาตรฐาน ค 4.1 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป (pattern) ความสัมพันธ์ และฟังก์ชัน

มาตรฐาน ค 4.2 ใช้นิพจน์ สมการ อสมการ กราฟ และตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ (mathematical model) อื่นๆ แทนสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหา

สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

มาตรฐาน ค 5.2 ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

มาตรฐาน ค 5.3 ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

วิทยาศาสตร์

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสาร สิ่งที่เราเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิตความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เราเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลกนำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร

มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เราเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยา มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เราเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เราเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม

มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มีกระบวนการ สืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เราเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 5 พลังงาน

มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการ สืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เราเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 6 : กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และ ลักษณะของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรี ยนรู้และนำ ความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 7 ดาราศาสตร์และอวกาศ

มาตรฐาน ว 7.1 เข้าใจวิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซีและเอกภพการ ปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะและผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และ จิตวิทยาศาสตร์ การสื่อสารสิ่งที่เรี ยนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 7.2 เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศที่นำมาใช้ในการสำรวจ อวกาศและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเกษตรและการสื่อสาร มีกระบวนการสืบเสาะ หา ความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรี ยนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อ ชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหา ความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบ ที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้นๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดาหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลก อย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็น ระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้าน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและ สามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกมและกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติด และความรุนแรง

ศิลปะ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่า ของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.2 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้าง สิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้ เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยี ที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการ สืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้ผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือ แบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. **ระดับประถมศึกษา** (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. **ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. **ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย** (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของ

ผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณหน้าของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณหน้าของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต

โครงสร้างเวลาเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ป. 1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม. 1	ม. 2	ม. 3	ม. 4-6
● กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120	120	120	240
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120	120	120	240
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120	120	120	240
สังคมศึกษาฯ	80	80	80	80	80	80	120	120	120	240
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80	80	80	120
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80	80	80	120
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80	80	80	120
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120	120	120	240
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840	840	840	1,560
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360
● รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม	ปีละไม่เกิน 80 ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปีไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

ภาพ 3 แสดงกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 23)

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ
ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน
พื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและ
สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชา
เพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อมจุดเน้นของ
สถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจ
จัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระ การเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระ
การเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปี
ละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติ
กิจกรรมแนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วน
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม
ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง
การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตาม
ความเหมาะสม กับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
ที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่ จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ใ้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์

4.2.3 ซ้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด

เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันที่ ปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนา

ผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วม กิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วม กิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำ เอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบ การศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตาม โครงสร้างเวลาเรียน ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดย เป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัยให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผล การเรียนของผู้เรียนตามรายวิชาผลการประเมินการอ่านคิด วิเคราะห์และเขียนผลการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาและผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบ การศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อลาออกจากสถานศึกษาในทุก กรณีนี

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ ของผู้จบการศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และผู้จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตรโดย บันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูล สำคัญ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำ รายวิชา ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำ เอกสารไปใช้

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้าย สถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้า รับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้

ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน
2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง

การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามประกาศหรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ ที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพราะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีรายละเอียดที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องคำนึงถึง เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมการจัดเวลาเรียน การเรียนการสอนเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มสาระ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกคน ต้องเอาใจใส่ และดำเนินการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียน

สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 11) ได้กล่าวถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าเป็นโครงสร้างปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง) ที่ยังคงยึดมาตรฐานการเรียนรู้ และหลักการเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติในกระเด็นสำคัญ ได้แก่

1. กำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำวิสัยทัศน์ของหลักสูตรในระดับสถานศึกษา แต่ขาดการกำหนด

วิสัยทัศน์ในระดับชาติ ทำให้เป้าหมายทิศทางการจัดการศึกษา ขาดความเป็นเอกภาพในการปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้ จึงมีการกำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตรในระดับชาติขึ้น เพื่อให้เป็นเป้าหมายที่ชัดเจนตรงกันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีการกำหนดสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน เพื่อเป็นจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 2.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 2.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 2.3 ทักษะการแก้ปัญหา
- 2.4 ทักษะชีวิต
- 2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องปลูกฝังและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะเหล่านี้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. จัดทำตัวชี้วัดชั้นปี ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเดิมที่มีการกำหนดมาตรฐานช่วงชั้นกว้าง ๆ แล้วให้โรงเรียนกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละปีเอง ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน และมีความแตกต่างระหว่างหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละแห่งมาก การกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีจะช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพ และมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิผลในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดที่กำหนดนี้ผู้เรียนแต่ละระดับชั้นควรพัฒนาให้ถึงคุณภาพดังกล่าว โรงเรียนสามารถเพิ่มเติมได้ตามศักยภาพความพร้อม

4. กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง แต่เดิมส่วนกลางกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระไว้ในลักษณะของผังมโนทัศน์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษานำไปพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลายกลุ่มสาระได้ตัวอย่างเนื้อหาแน่นมาก และมีความซ้ำซ้อนกันในระหว่างชั้น ก่อให้เกิดปัญหาเมื่อสถานศึกษานำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ซึ่งเป็นจุดร่วมที่ผู้เรียนในทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ ช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนในชาติมากขึ้น

5. ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ ส่วนกลางกำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำในแต่ละปีไว้ โดยเปิดช่องให้สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ และในกลุ่ม

สาระต่าง ๆ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น

6. ปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผล มีการปรับปรุงเกี่ยวกับการวัดประเมินผลใน ประเด็นสำคัญ คือ

6.1 จากเดิมนั้นกำหนดให้ ระดับชั้น ป.1 – ม.3 ตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี และ มัธยมศึกษาตอนปลายตัดสินผลเป็นรายภาค ในการปรับปรุงครั้งนี้ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) ยังคงตัดสินผลการเรียนเป็นรายปีเช่นเดิม แต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้เปลี่ยนเป็นการตัดสิน ผลการเรียนเป็นรายภาคให้สอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรองรับระบบหน่วยกิต

6.2 กำหนดให้การบริหารสังคม เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและต้อง ได้รับการประเมินผลอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษา เป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้จึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือ หลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษา ทุกด้าน หลักสูตรสถานศึกษาจึงประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งหมดเป็นประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคคลและ ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตร สถานศึกษาไว้ ดังนี้

ปัญญา แก้วกีฬร และสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล (2545, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของ หลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาขึ้น โดยจัดทำองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้เป็นไปตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วจัดทำสาระหรือรายละเอียดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ของโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งคงความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน หลักสูตรของแต่ละโรงเรียนจึงมีส่วนที่เป็นแกนกลางเหมือนกัน แต่ต่างกันในส่วนที่เพิ่มเติม วิสัยทัศน์และความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กรมวิชาการ (2546, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า เป็นแผน หรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษา ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวล

ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุขดังนั้น หลักสูตรสถานศึกษาจึงประกอบด้วย การเรียนรู้และประสบการณ์ อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผน เพื่อพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกคนทุก ภาครเรียนและกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากจุดหมายของหลักสูตร

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตร ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเกิดการเรียนรู้ สามารถนำ ความรู้ไปสู่การปฏิบัติจนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 27 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เรียกว่า “หลักสูตรสถานศึกษา ” ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาจึงต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษา ควรพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีโอกาสใช้ข้อมูล สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสาร หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น สร้างความมั่นใจและให้กำลังใจในการเรียนรู้ และเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

2. หลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจและศรัทธาในความเชื่อมั่นของตนเอง ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อตัวบุคคลและสังคม สถานศึกษาต้องพัฒนา หลักธรรมและความเป็นอิสระของผู้เรียน มีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมี ข้อมูลและเป็นอิสระ เข้าใจในความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมโดยรวม สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ เป็นธรรม มีความเสมอภาค มีความตระหนัก เข้าใจและยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก

3. หลักสูตรสถานศึกษา ควรเกิดจากการที่สถานศึกษานำสภาพต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา จุดเด่น เอกลักษณ์ของชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มากำหนด เป็นสาระและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน บนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางและเพิ่มเติม สาระและมาตรฐานการเรียนรู้หรือรายวิชาได้ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยความร่วมมือของทุกคนในโรงเรียนและชุมชน มีการกำหนดวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

4. หลักสูตรสถานศึกษา พัฒนามาจากข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และชุมชน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการระดมทรัพยากรทั้งของ สถานศึกษาและชุมชนมาใช้อย่างคุ้มค่า เต็มตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาเกิดจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีแนวคิด ที่ว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพแวดล้อมและสภาพชุมชนต่างกัน ความต้องการของผู้เรียน ต่างกันโยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ดี ไม่ได้กำหนดจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นการกำหนดร่วมกันระหว่างผู้ที่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด คือ คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน

องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 38) ได้กล่าวว่า หลักสูตร สถานศึกษาถือเป็นเอกสารสำคัญ ที่ครูจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้จัดกิจกรรมการ เรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาควรมี ข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. ส่วนนำ ข้อมูลในส่วนนี้ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง เป็นต้น

2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่ จัดสอนในแต่ละปี/ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วย รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ผู้เรียนพร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น

3. คำอธิบายรายวิชา ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไร จาก รายวิชานั้น ๆ ในคำอธิบายรายวิชาจะประกอบไปด้วย รหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภทรายวิชา (พื้นฐาน/เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียน

รายวิชานั้นแล้วผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจจะบ่งชี้ให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

4. เกณฑ์การวัดประเมินผลและจบหลักสูตร เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร บางครั้งไม่ได้อยู่ที่ตัวของหลักสูตรเอง ถึงแม้ว่าหลักสูตรนั้นจะดีหรือทันสมัยเพียงใดก็ตาม หากไม่มีการบริหารจัดการกับหลักสูตรแล้ว ก็จะทำให้ไม่บรรลุเป้าประสงค์ได้ จึงมีนักวิชาการ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการหลักสูตร ไว้ดังนี้

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคณะ (2545, หน้า 27) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบนั่นเอง บทบาทสำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึง การสร้าง การใช้ และปรับปรุงหลักสูตรนอกเหนือจากหน้าที่ในการสอน เมื่อสถานศึกษาสร้างหลักสูตรแล้วในขั้นตอนต่อไป เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งต้องมีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อการใช้หลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 23) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538, หน้า 32) ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนโครงการวิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้ และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 19) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรว่าเป็นการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารจะเป็นจะเป็นแกนนำโดยมีผู้ช่วยในฝ่ายต่าง ๆ ครูวิชาการ ครูผู้สอน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการสถานศึกษา กรรมการบริหารหลักสูตร เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ตามกระบวนการบริหาร นั่นก็คือ การเตรียมการหลักสูตรการดำเนินการหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่เหมาะสม โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดถึงการประเมินเพื่อพัฒนาให้สนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 2 การสรุปภาพรวมผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อป้อนซึ่งถึงผลการใช้หลักสูตร ดังนั้นการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามีภาระหลักที่สำคัญ 7 ประการ ซึ่งสรุปได้ตามแผนภูมิ ดังนี้

ภาพ 4 แสดงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 7)

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 1) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด การดำเนินการในโรงเรียนซึ่งถือเป็นหน่วยงาน สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ได้ผลดี บรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีแนวทางการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งประเด็นที่สำคัญในเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้ กำหนดแนวทางไว้ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 37-60) ได้กล่าวว่าการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปนั้นมีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

1.1 การดำเนินการระดับสถานศึกษา ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคล ในระดับ สถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เพื่อพิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบการ วัดประเมินผลการเรียน รวมทั้งพิจารณาเกี่ยวกับเอกสารบันทึกและรายงานผลการเรียน ซึ่งต้องใช้ร่วมกันในสถานศึกษานั้น ๆ

สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้อง ร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินการ

1.1.1 สสำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร โดยอาจจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1.1.3 ประชุมชี้แจง/ประชุมปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1.1.4 ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สื่อเอกสารหรือศึกษาจาก
กระทรวงศึกษาธิการหรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน ดำเนินการโดยครูผู้สอนแต่ละคนออกแบบ
หน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกันกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม
ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันได้ ดังนั้นครูผู้สอนรายวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน อาจพิจารณา
ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ เพราะผู้เรียนที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบนั้นอาจมีความ
ต้องการและความสามารถแตกต่างกัน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ หรืองานที่มอบหมายให้
ผู้เรียนปฏิบัติสื่อการสอน หรือ วิธีการวัดประเมินผลอาจต้องปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละ
กลุ่ม

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยทั่วไปนั้นดำเนินการโดยคณะกรรมการ หรือ
คณะทำงาน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการโดยสังเขป ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงาน
วิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษาตาม
ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคณะกรรมการอื่น ๆ ตามความจำเป็น

แนวทางการดำเนินการ

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน

1.3 จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อ
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของ
ชุมชนและของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ

1. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสนอของนโยบาย
กฎและระเบียบต่าง ๆ

1.1 จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

1.2 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานองค์กร ในชุมชน ทุกฝ่ายได้รับทราบและได้ขอความร่วมมือให้การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลเพื่อใช้ควบคุมกับหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและองค์ประกอบของสถานศึกษานั้น ๆ

3. คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ นำเสนอร่างเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และระเบียบการวัดและประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ก็นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตรเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

4. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

5. วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การดำเนินการระดับชั้นเรียน

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 59) ได้กล่าวว่า ในระดับชั้นเรียนครูผู้สอนแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วหากรายวิชาใดมีผู้สอนมากกว่าหนึ่งคน ครูอาจร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเพื่อวางแผนและออกแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1. การจัดทำโครงสร้างรายวิชา

รายวิชาแต่ละรายวิชานั้นประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้หลายหน่วย ซึ่งได้วางแผนและออกแบบไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย ดังนั้นเพื่อที่จะช่วยให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องเก็บภาพรวมของแต่ละรายวิชา จำเป็นต้องมีการจัดทำโครงสร้างรายวิชา เพื่อให้ได้ทราบว่ารายวิชานั้นประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้จำนวนเท่าใด เรื่องใดบ้าง แต่ละหน่วยพัฒนาผู้ผู้เรียนบรรลุตัวชี้วัด โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนเท่าใด สัดส่วนการเก็บคะแนนของรายวิชานั้นเป็นอย่างไร

2. หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้บางหน่วย อาจเป็นหน่วยที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ลักษณะนี้ ครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันออกแบบและวางแผนการสอนและการวัดประเมินผลหน่วยนั้น ๆ ร่วมกัน ดังตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บ้านเราเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ 3 รายวิชา คือ 1) สุขศึกษา 2) ภาษาไทย 2 และ 3) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 ครูที่รับผิดชอบสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ควรได้มีการวางแผนร่วมกันในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วยนั้น สำหรับการประเมินผลนั้น เกณฑ์ที่ใช้ประเมินตามตัวชี้วัดของรายวิชาใด ก็นำคะแนนกลับไปรายงานในรายวิชานั้น

สรุปได้ว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้น จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง เวลาเรียน จัดคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีการกำหนดวิธีการ วัดและประเมินผล การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ต้องคำนึงความเหมาะสมและองค์ประกอบของสถานศึกษานั้น ๆ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแผนการวัดผลและประเมินผล

ส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 61-63) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องจัดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

1. การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมาก ต่อการพัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตรซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ

ต่อเนื่องเน้นการสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดประเมินผลโดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายการจัดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม รูปแบบการพัฒนาบุคลากรจะต้องใช้การนิเทศแบบกลุ่ม และเป็นรายบุคคล โดยการสอนแนะการศึกษา ดูงาน การฝึกอบรมและจะต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สถานศึกษาศวควรกำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1.1 มอบหมายให้คณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินงานและมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

1.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเฉพาะเน้นการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ครูจะต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรและการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย

1.4 ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีมุมหรือศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

1.5 ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรม แลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่องผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครู ในกรณีที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้น สถานศึกษาศวควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยการวิจัยนั้นอาจเริ่มต้นจากการเลือกปัญหาการวิจัย ที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนมากที่สุดก่อน และที่มาของปัญหาการวิจัยอาจเกิดจากผู้เรียน เช่น ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาการเรียนรู้อย่างเป็นต้น หรืออาจเกิดจากการจัดการเรียนการสอนของครูไม่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน เมื่อได้ปัญหาการวิจัยแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

2. การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เป็นการปรับกระบวนทัศน์การจัดการหลักสูตรการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัด

ทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุน ให้เกิดความสำเร็จต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร รวมทั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากรและจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โรงฝึกงาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องประชุมขนาดต่าง ๆ สนามกีฬา และโรงยิม เป็นต้น

แนวทางการดำเนินการ

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งความรู้ โดยเฉพาะหนังสือเรียน ควรพิจารณาหาสาระครอบคลุมตลอดช่วงชั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือห้องสมุดของสถานศึกษา

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

5. ศึกษาวิธีวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐาน สื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์ประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ในตัวอย่างสม่ำเสมอ

6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

2.3 จัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น คำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนห้องเรียน ห้องสมุด ที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

2.4 บริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดครูเข้าสอนเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงควรจัดให้ครูได้สอนตรงตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด รวมทั้งการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

3. การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

การจะส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาและสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา

3.1 ให้ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการใช้หลักสูตร ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศการร่วมกันคิด ร่วมกันทำสถานศึกษาควรจัดสรรเวลาให้ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุย มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พยายามลดภาระงานอื่น ๆ ของครู โดยให้มุ่งที่งานสอนเป็นหลัก

3.3 สร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภายใน เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสามารถจะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้น ในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้น โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1 จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดกลุ่มผู้เรียนและโครงการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม การจัดทำรายงานของสถานศึกษา การลงโทษและให้รางวัลผู้เรียน

4.1.1 การบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

แนวทางการดำเนินการ

ผู้บริหารทำความเข้าใจกับครู ให้ทำการพัฒนาตนเองและวางแผน ดำเนินการร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้สื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสอนซ่อมเสริม การวิจัยเพื่อพัฒนา เป็นต้น

4.1.2 การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ

1) ร่วมกันวางแผน ให้ครูทุกคนสามารถดำเนินการแนะแนวผู้เรียน ทั้งในการศึกษาต่ออาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ ให้กับผู้เรียนหรืออาจจัดตั้งศูนย์แนะแนวของสถานศึกษา

2) ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรม ที่ตอบสนองจุดเน้นของสถานศึกษา ในลักษณะการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้ ได้แก่

2.1) บริการฝึกงานที่เป็นประโยชน์ เช่น บริการแนะแนวชุมชน สหกรณ์ห้องพยาบาล ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.2) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ รักษาดินแดน เป็นต้น

2.3) สนับสนุนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ชุมนุมวรรณศิลป์ ชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมวิทยาศาสตร์

2.4) สนองความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เช่น ชุมชนมกีฬา ชุมชนดนตรี ชุมชนไต่वाที่ ชุมชนเกษตร ชุมชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและชุมชนแนะแนว เป็นต้น

4.1.3 การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน

แนวทางการดำเนินการ

- 1) ระดมทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่า
- 2) จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา
- 3) มีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 4) สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4.1.4 ส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนา

4.1.5 นิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4.2 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ มุมค้นคว้าแก่ ครูผู้สอนและนักเรียน การพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

4.3 สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถนำสภาพปัญหาต่าง ๆ บูรณาการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน

4.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบริหารจัดการความรู้ในส่วนที่เป็นประสบการณ์ในตัวครู นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้หรือบริหารชั้นเรียนอย่างเหมาะสมอีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีม

4.5 ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้เพื่อครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความเป็นนักวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกด้วย

สรุปได้ว่า ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษานั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง ผู้ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยการพัฒนาศักยภาพ ฝึกอบรม หรือศึกษาดูงานให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักเห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา เตรียมงบประมาณในการบริหารจัดการ เตรียมอาคารสถานที่ โดยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การมี

ส่วนร่วมของบุคลากรรวมไปถึงการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ จัดหา เลือกใช้ ทำและพัฒนาสื่อ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแผนการวัดผลและประเมินผล จัดกิจกรรมแนวทางการศึกษา และจัดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบด้วย

3. กำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 63-66) ได้กล่าวว่าการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ตามที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนตามความคาดหวังของสถานศึกษา การกำกับดูแลคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น การดำเนินการบริหารหลักสูตรซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้ คณะกรรมการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีระบบ โดยปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ได้แก่

3.1 การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร

การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยมและการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การเสนอแนะ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การบันทึกรายงานหลังการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น สถานศึกษาควรจัดให้มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

แนวทางการดำเนินการ

3.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษา

3.1.2 จัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศ กำกับ ติดตามในสถานศึกษา

3.1.3 จัดทำเอกสารหลักฐานการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นปัจจุบัน

3.1.4 จัดระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

การดำเนินการให้กระบวนการนิเทศ เป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา บนพื้นฐานความรู้สึกที่เป็นกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพ ระหว่างการเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดระบบการนิเทศ ติดตาม ที่เป็นกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและยอมรับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพ ระหว่างการเป็นผู้นิเทศและ

เป็นผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดระบบการนิเทศ ติดตาม ที่เป็น กัลยาณมิตรดังกล่าวแล้ว ควรดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือ กำกับ ติดตาม เพื่อเฝ้าระวังมิให้คุณภาพการจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและส่งผลกระทบต่อ คุณภาพผู้เรียน

3.1.2 สร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้ หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาว่ามีได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็น กระบวนการดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3.1.3 กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อน การนิเทศ ติดตามร่วมกันและมี แผนการดำเนินการอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม

3.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการนิเทศ ติดตาม อย่างเป็น ระบบครบวงจร ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

สรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาแต่ละแห่ง จะต้องดำเนินการ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ สร้างเครื่องมือในการประเมินผล มีการวางแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือในการประเมินผล ดำเนินการนิเทศโดยการนิเทศ ทั้ง ภายในและภายนอกแล้วเก็บรวบรวม วิเคราะห์และสรุปผลและรายงาน

3.2 การประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในและการเตรียม ความพร้อมสำหรับประกันคุณภาพภายนอก เป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษา ต้องใช้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ว่าจะสามารถจัด การศึกษาอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน ดังนั้นต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการจะต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน มีการรายงานผล เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

3.3 การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร

การวิจัยจะเป็นที่มาของข้อมูลข่าวสารที่แม่นยำ แสดงจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา สาเหตุ และแนวทางปรับปรุงพัฒนา ให้สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.3.1 การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครองชุมชน เช่น

1) การประเมินตัวหลักสูตร โดยมีหัวข้อในการพิจารณา เช่น ความสำเร็จขององค์ประกอบหลักสูตร ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและกรอบหลักสูตรท้องถิ่น ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล เป็นต้น

2) การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ของนักเรียนในอนาคต เพื่อนำมาใช้กำหนดโปรแกรมการเรียนและเวลาเรียน

3) การประเมินความต้องการของพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำมาใช้กำหนดโปรแกรมการเรียน และโครงการต่าง ๆ

3.3.2 การวิจัย ประเมินผลการใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการได้ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตรและเมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียบร้อยแล้ว หรือการติดตามจากผลผลิตของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนั่นเอง เพื่อให้การประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพ สถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ คือ

1) สถานศึกษากำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา

2) สถานศึกษาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร ด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครู

3) สถานศึกษาวางระบบเครือข่ายการทำงาน และมอบหมายงานการประเมินให้คณะผู้ปฏิบัติงานแต่ละคณะดำเนินการประเมินเป็นระยะ ๆ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะใดต้องประเมินรายการใดบ้าง

4) สถานศึกษานำผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลการใช้หลักสูตร มีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ คือ พิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมิน พิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน ออกแบบการจัดเก็บข้อมูลดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้พิจารณา ตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป สำหรับประเด็นในการประเมินนั้น สามารถประเมินได้ ทั้งเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลจากการใช้หลักสูตร อย่างไรก็ตามสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการประเมิน ส่วนที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็น สำคัญ และควรคำนึงถึงทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน สถานศึกษา จะต้องให้ความสำคัญ โดยนำผลการประเมินระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และ ระดับชาติ มาพิจารณาทั้งผลการประเมินในภาพรวม และผลการประเมินที่แยกรายวิชาและ แยกรายมาตรฐาน หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง ควรศึกษาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุย่อมเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการใช้หลักสูตรนั่นเอง จากนั้นจึงหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

3.4 การจัดประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยองค์กรภายนอก ดำเนินการ รายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อชุมชนเป็นประจำปี (ปี/ภาค)

แนวทางการดำเนินงาน

3.4.1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการภายในสถานศึกษา

3.4.2 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการภายนอกสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ด้านกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาได้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาแต่ละแห่ง จะต้องดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล มีการวางแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือในการ ประเมินผล ดำเนินการนิเทศโดยการนิเทศทั้งภายในและภายนอก แล้วเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปรายงานมีการจัดระบบการประเมินคุณภาพภายในและคุณภาพภายนอก และมีการ รายงานผลการปฏิบัติจัดทำให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนา รวมทั้งการนิเทศกำกับ ติดตามการดำเนินการ ใช้หลักสูตร ซึ่งข้อมูลจากการประเมินนี้ไปใช้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ

หลักสูตร และจัดการรายงานประเมินผล เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องและชุมชนได้รับทราบ

จากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนส่งเสริมหลักสูตร และด้านกำกับ ดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้ได้ผลดี บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 7) ได้กล่าวถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้หน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับ ทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ ต้องมีการประสานสัมพันธ์และความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจเอกชน บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตร จะต้องทราบถึงบทบาทและหน้าที่ในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้อง

ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาท ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา
2. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
4. สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษา มีความรู้ และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
5. มีการนิเทศภายใน เพื่อทำการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีระบบ
6. จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ ครูเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้สะดวก วิธีการที่ครูสามารถทำได้ในฐานะผู้เอื้ออำนวยความสะดวกที่ดี เช่น ให้ออกาสผู้เรียนเข้าไปใช้บริหารสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดของโรงเรียน บอกแหล่งที่มาของข้อมูลให้ผู้เรียนที่สนใจสามารถสืบค้นได้จากซีดีรอม หรือจากโฮมเพจในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ปรีกษาแก่นักเรียนและเป็นผู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ก็ต่อเมื่อครูเป็นผู้ที่เรียนรู้มาก่อน นั่นหมายความว่า ครูจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นคนช่างสังเกตและคิดแตกฉาน กับข้อมูลและความรู้ที่ผ่านเข้ามาในสมอง ด้วยการตั้งคำถามและหาทางพิสูจน์เรื่องเหล่านี้ให้ได้ ข้อสรุปที่ชัดเจน ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูไม่เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง
2. ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
3. ร่วมวางแผนและร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

4. ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. วางแผนการจัดการเรียนการสอน ตามขอบข่ายเนื้อหาสาระมาตรฐาน สัดส่วนของเวลาและหน่วยการเรียนรู้

6. นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลในห้องเรียน โดยเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และเหมาะสมกับผู้เรียน

7. วางแผนและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น และนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

8. ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรกับสถานศึกษา

บทบาทของผู้เรียน

เนื่องจากผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการกำหนดจุดมุ่งหมาย ของการพัฒนาหลักสูตร ทุกหลักสูตรขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนจึงควรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนให้ผู้รับผิดชอบ พัฒนาหลักสูตรได้ทราบและเนื่องจากผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรง ผู้เรียนจะมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์คือ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ของตนจากการเป็นผู้รับ มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง

บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับผู้ปกครอง และครูวางแผน การเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง

2. มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และบริหารจัดการเรียนรู้ของ ตนเองให้มีคุณภาพ

3. ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งสามารถสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน โดยช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

บทบาทของผู้ปกครอง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เปิดโอกาสให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24) ฉะนั้นบิดา มารดาและผู้ปกครอง จะต้องปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแลของครูมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้ปกครองควรจะมีบทบาท ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษาและกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
4. อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
5. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม
6. ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้องประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน
7. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อนำครอบครัวไปสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้
8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

บทบาทของชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีบทบาท ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม
3. เป็นแหล่งการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

4. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะทำงาน ที่สถานศึกษาแต่งตั้ง
5. สนับสนุน ส่งเสริมให้การบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา
6. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ
7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาทานของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญร่วมมือร่วมใจ เสียสละที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่อนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง จึงขอเสนอ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ถาวร คำทะแจ่ม (2545) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร จังหวัดลำพูน ได้ข้อสรุปว่า การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรทั้ง 7 ด้านคือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร และด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตร) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ด้านการสรุปผลการดำเนินงานและด้านการปรับปรุงพัฒนา มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อม ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติระดับปานกลาง คือ ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ส่วนปัญหา คือ เวลาในการเรียนความพร้อมมีน้อย บุคลากรความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรยังไม่ชัดเจน การจัดทำแผนของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา ครูไม่มีความมั่นใจการนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนขาดการวางแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม โรงเรียนอยู่ระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร การสรุปผลการดำเนินงานจึงไม่ครบทุกขั้นตอน และการเข้ามีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายยังขาดความเข้าใจถึงวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอน ในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ระยะเวลาที่เพียงพอในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ โครงสร้าง จุดมุ่งหมาย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรสร้างความตระหนักให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของหลักสูตร ควรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

วสันต์ เพชรวิวรรธน์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างตามขนาดของโรงเรียนในทุกด้าน

รพีพร เลหากุล (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ได้ข้อสรุปว่า สภาพการใช้กระบวนการคุณภาพในการบริการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ในภาพรวมสถานศึกษามีการดำเนินการใช้กระบวนการคุณภาพในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาครบวงจรคุณภาพ (PDCA) ทั้งด้านการวางแผนการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (Plan) โดยมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้กับบุคลากรหรือผู้ปกครอง/ชุมชน การจัดตั้งกรรมการ/บุคลากรรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและการดำเนินการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (Do) โดยมีการส่งเสริมการปฏิบัติการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การปฏิบัติใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการปฏิบัติกรณีเหตุ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (Check) และด้านการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (Act) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดการปฏิบัติแต่ละกระบวนการยังมีการปฏิบัติไม่สมบูรณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตรวจสอบและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (Check) ดังนั้นผู้บริหารควรมีการตรวจสอบและวิเคราะห์กระบวนการคุณภาพ PDCA ของโรงเรียนให้มีการปฏิบัติแต่ละกระบวนการให้สมบูรณ์ เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยปัญหาที่มากที่สุด คือ ครูขาดความชำนาญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีเวลาในการจัดทำหลักสูตรน้อย ผู้ปกครอง/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย หลักสูตรมีรายวิชาและเนื้อหาสาระมากเกินไป และการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนการสอนที่วางไว้ ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ ควรพัฒนาครูในการจัดทำหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรจัดคาบว่างให้ตรงกันหรือดำเนินการในช่วงปิดภาคเรียน ควรมีการประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาและการมีส่วนร่วม ควรบูรณาการการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กันเป็นกลุ่มสาระเดียวกัน และควรมีกรณีศึกษา บ่อย ๆ

นุดา นามแก้ว (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูนได้ข้อสรุปว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้ง 7 ด้านคือ การเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร ด้านการจัดทำสาระหลักสูตร ด้านการวางแผน การใช้หลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม ด้านประเมินการใช้หลักสูตร และด้านการพัฒนาหลักสูตร มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร และด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ปัญหา คือ การจัดเตรียมงบประมาณ หรือปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ ครุขาดความชำนาญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เวลาในการจัดทำหลักสูตรมีน้อย ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย หลักสูตรมีรายวิชา และเนื้อหาสาระมากเกินไป และการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตร คือ ควรมีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการกำกับนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร รวมถึงการจัดหางบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน และสถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อคิดเห็นของครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

วีริยะ สู้เสงี่ยม (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการเตรียมความพร้อมและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรและด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาแตกต่างกัน ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ไม่แตกต่างกัน

ธนศักดิ์ เปาวิก (2550) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนอยู่ระดับมาก เรียงตามลำดับการดำเนินงานจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่าสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับการดำเนินการจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1.1) การดำเนินการการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 1.2) การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา 1.3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 1.4) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 1.5) การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 1.6) การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ 1.7) การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่า ทุกขั้นตอนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้ดังนี้ 2.1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2.2) การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2.3) การปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2.4) การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2.5) การสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 2.6) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และ 2.7) การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

สุธาสิณี แม้นญาติ (2550) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 2) ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงสุด คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา รองลงมา คือ กรรมการวางแผนบริการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาต่ำสุด คือ การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) พนักงานครูเทศบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาโดยลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของระดับภาวะ

ผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารได้ยึดถือผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารวิชาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เด็กพิเศษในโรงเรียน 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 6) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 7) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

กิตดา โชติช่วง (2553) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการเตรียมและการใช้หลักสูตร ด้านการบริการแหล่งวิทยากร และด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร การเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ ตำแหน่ง หน้าที่ และขนาดโรงเรียน พบว่า มีปัญหาการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

กัญญาภัค สิทธิบุศย์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมใช้ในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

ความพร้อมในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรและด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ และเปรียบเทียบความพร้อมในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง สังกัด ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ หลักสูตรด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และแหล่งวิทยากร และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ปริฉัตร สุราช (2553) ได้ศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยที่มีการปฏิบัติจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการระดับชั้นเรียนและการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และการดำเนินการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ การวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนยังไม่มีการทำวิจัยหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา ครูยังยึดการสอนตามหลักสูตรเดิม ยังไม่ปรับเปลี่ยนนำหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

มาลินี หมื่นไวย (2553) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนาร่อง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้ข้อสรุปว่า

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนาร่อง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับ ผลการเปรียบเทียบ การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนนาร่อง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน ที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และที่ได้รับการอบรม จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างจากผู้บริหารและครูที่ไม่ได้รับการอบรมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียงด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ด้านเดียวที่ผู้บริหารและครูทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิไลวรรณ ห่มขวา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนชุมแพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน มีการจัดทำแผนพัฒนาครูและจัดอบรมเรื่องหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานประจำปี อย่างเหมาะสม และเพียงพอ ทรัพยากรต่างๆ มีความพร้อมและนำมาบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมคุ้มค่า ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมีการทำงานเป็นทีม ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ครูและนักเรียนมีผลงานทางด้านวิชาการเป็นที่ประจักษ์ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนเตรียมความพร้อม ดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ได้เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์ การใช้หลักสูตรระดับชั้นเรียน ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ดำเนินการติดตามการใช้หลักสูตร อย่างเป็นระบบและด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งโรงเรียนชุมแพศึกษาสามารถดำเนินการได้ดีในระดับหนึ่ง

สภาพปัญหา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ยังมีส่วนร่วมน้อย ครูบางส่วนยังไม่พร้อมสำหรับการใช้หลักสูตรใหม่ 2551 และยังไม่มีการวิจัยติดตามการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน

สุเมธ สุวอ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้ Balanced Scorecard ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร: กรณีศึกษาโรงเรียนน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า

โรงเรียนน้ำพอง ได้นำ Balanced Scorecard มาประยุกต์ให้กับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างสมดุล ทั้ง 4 มุมมอง ตามภารกิจ 5 ด้าน ของการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนน้ำพอง มีการสร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานอย่างเหมาะสม และทรัพยากรต่าง ๆ มีเพียงพอสามารถนำมาบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า

2. การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรโรงเรียนมีการกำหนดแนวทางการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งด้านกายภาพ ภูมิทัศน์ของโรงเรียน และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และเน้นให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการการศึกษาและพัฒนา โรงเรียนยังไม่มีกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน แต่ที่เด่นชัดคือมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน และถือว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยนำข้อมูลมาพัฒนา

4. การประเมินการใช้หลักสูตร โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและรายงานผล มีกระบวนการ

นิเทศที่เป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครู บนพื้นฐานความรู้สึกที่เป็นกัลยาณมิตร

5. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนได้มีการนำผลการประเมินการใช้หลักสูตร ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

มนพัทธ์ ทองนวม (2554) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและแนวทางพัฒนาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามสถานภาพโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามประเภทของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา

4. แนวทางพัฒนาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี

วารี พงษ์ราศี (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ข้อสรุปว่า

ระดับปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริม สนับสนุน รongลงมา ได้แก่ ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

1. ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาสูงที่สุด คือ การจัดทำงบประมาณ และการระดมทรัพยากร ทั้งภาครัฐและชุมชน ในการสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอ และเป็นปัจจุบัน และการจัดให้มีห้องเรียน และห้องพิเศษ

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ การกำหนดแนวการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริง มีหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ตามลำดับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกอย่างเพียงพอ

3. ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุด คือ การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ครบวงจร รองลงมา ได้แก่ การนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรและงานวิชาการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษามุ่งศึกษา ในด้าน 1) การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง 2) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 35 คน ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 35 คน รวม 70 คน ในกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว อำเภอองาว จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการในภารกิจทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

Scale) จำนวน 25 ข้อ และปัญหา ข้อเสนอแนะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักสูตร และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ และปรับปรุงแบบสอบถาม โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา การศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามให้เหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหา ขอบเขตที่จะศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขให้ข้อเสนอแนะ ด้านความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสาระ
4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
5. นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและพิจารณาให้ความเห็นชอบ
6. นำแบบสอบถามไปใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตโรงเรียนเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน
2. นำแบบสอบถามแจกให้ประชากร เป็นรายสถานศึกษาด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 70 ฉบับ โดยนัดหมายเวลาในการขอรับคืน
3. นำข้อมูลมาจัดเรียงเรียงและจัดหมู่เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ปัญหา ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวผู้ศึกษาได้กำหนดการแปล ความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ได้ปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ได้ปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ได้ปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ได้ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินการในการบริหารจัดการหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ดังนี้ 1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน 2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพและปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 แสดงร้อยละ ของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามตำแหน่ง เพศ ประสพการณ์ ใน ด้านการบริหารหลักสูตร วุฒิทางการศึกษาและการได้รับการอบรมจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	35.00	50.00
ครูวิชาการโรงเรียน	35.00	50.00
รวม	70.00	100.00
2. เพศ		
ชาย	43.00	61.40
หญิง	27.00	38.60
รวม	70.00	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตร		
1 – 5 ปี	2.00	2.90
6 – 10 ปี	4.00	5.70
11 – 20 ปี	14.00	20.00
มากกว่า 20 ปี	50.00	71.40
รวม	70.00	100.00
4. วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1.00	1.40
ปริญญาตรี	39.00	55.70
ปริญญาโท	30.00	42.90
ปริญญาเอก	0.00	0.00
รวม	70.00	100.00
การได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		
ได้รับการอบรม	70.00	100.00
ไม่ได้รับการอบรม	0.00	0.00
รวม	70.00	100.00

จากตาราง 1 พบว่า เป็นผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 50 และครูผู้สอนร้อยละ 50 เป็นเพศชายร้อยละ 61.40 เป็นเพศหญิงร้อยละ 38.60 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 1-5 ปี ร้อยละ 2.90 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 6 -10 ปี ร้อยละ 5.70 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา 11-20 ปี ร้อยละ 20.00 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามากกว่า 20 ปี ร้อยละ 71.40 เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.40 เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 55.70 เป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาโท ร้อยละ 42.90 เป็นผู้ได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 100

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่ม เครือข่ายอำเภอองาร จังหวัดลำปาง ในภาพรวม

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน	4.15	0.70	มาก	2
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.19	0.69	มาก	1
3. ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ	3.82	0.76	มาก	3
รวม	4.05	0.72	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาร จังหวัดลำปาง ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.19$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริม สนับสนุน ($\mu=4.15$) และด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu=3.82$) ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาร จังหวัดลำปาง ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
1. โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรได้มี โอกาสเข้าอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดง ความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	4.64	0.62	มากที่สุด	1

ตาราง 3 (ต่อ)

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับที่
2. โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีมุขสือหรือศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.06	0.83	มาก	9
3. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ สำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากร	4.23	0.71	มากที่สุด	3
4. โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเอกสารต่างๆ อย่างพอเพียง เป็นปัจจุบันและสอดคล้อง	4.07	0.69	มาก	8
5. โรงเรียนจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า เพื่ออำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ	4.14	0.62	มาก	5
6. โรงเรียนบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดครูเข้าสอนได้ตรงตาม ความรู้ ความสามารถ ความถนัดและพัฒนาครู อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา	4.24	0.81	มากที่สุด	2
7. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา	4.01	0.89	มาก	10

ตาราง 3 (ต่อ)

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับที่
8. โรงเรียนได้ให้ครูมีการวางแผนการจัดการ เรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำและพูดคุย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามสาระการ เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.14	0.77	มาก	5
9. โรงเรียนสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ	3.89	0.65	มาก	11
10. โรงเรียนจัดระบบการบริหารวิชาการอย่างมี ประสิทธิภาพ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.07	0.52	มาก	8
11. โรงเรียนมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุดมีชีวิต แหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกห้องเรียน มีมุมค้นคว้าแก่ครูผู้สอนและ ผู้เรียนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	4.13	0.70	มาก	6
12. โรงเรียนมีการสนับสนุนระบบข้อมูลพื้นฐานที่ จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ และความต้องการของ ท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้	4.11	0.65	มาก	7
13. โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการ นำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.21	0.66	มากที่สุด	4
รวม	4.15	0.70	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการส่งเสริม สนับสนุน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ แสดงความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.64$) รองลงมา คือ โรงเรียนบริหารทรัพยากรบุคคลอย่าง มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและ พัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ($\mu=4.23$) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนา ครูและบุคลากร ($\mu=4.23$) และโรงเรียนสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม มีการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu=3.89$)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับที่
1. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรใน โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษา	4.33	0.63	มากที่สุด	1
2. โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน บริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	4.20	0.75	มาก	3
3. โรงเรียนมีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของโรงเรียน ผู้เรียน และชุมชน	4.16	0.77	มาก	4

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
4. โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ(วิสัยทัศน์, สมรรถนะของผู้เรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์) โครงสร้างหลักสูตร, คำอธิบายรายวิชา, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเกณฑ์การวัดประเมินผลและเกณฑ์การจบหลักสูตร	4.33	0.63	มากที่สุด	1
5. โรงเรียนมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้องเหมาะสม ของหลักสูตรสถานศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้สมบูรณ์	4.09	0.72	มาก	6
6. โรงเรียนได้เสนอหลักสูตรสถานศึกษาและระเบียบการวัดผลประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม	4.07	0.71	มาก	7
7. โรงเรียนได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย	4.24	0.65	มากที่สุด	2
8. โรงเรียนได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและนำผลมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและ มีความเหมาะสม	4.10	0.66	มาก	5
รวม	4.19	0.69	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ (วิสัยทัศน์, สมรรถนะของผู้เรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์) โครงสร้างหลักสูตร, คำอธิบายรายวิชา, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเกณฑ์การวัดประเมินผลและเกณฑ์การจบหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.33$) รองลงมา คือ โรงเรียนได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย ($\mu=4.24$) โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน บริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ($\mu=4.20$) และโรงเรียนได้เสนอหลักสูตรสถานศึกษาและระเบียบการวัดผลประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu=4.07$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
1. โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการนิเทศติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.01	0.71	มาก	2
2. โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียน และมีการรายงานเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง นำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.03	0.74	มาก	1

ตาราง 5 (ต่อ)

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	อันดับที่
3. โรงเรียนมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตร ท้องถิ่นและความสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและชุมชน	3.66	0.79	มาก	3
4. โรงเรียนมีการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการ ประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	3.57	0.77	มาก	4
รวม	3.82	0.76	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการรายงานเป็นระยะ ๆ อย่าง ต่อเนื่อง นำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\mu=4.03$) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\mu=4.01$) และโรงเรียนมีการวิจัย ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\mu=3.57$)

ตาราง 6 แสดงปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
1. ขาดการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสมของหลักสูตรสถานศึกษา	1. ควรมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม ของหลักสูตรสถานศึกษา
2. ขาดการเสนอหลักสูตรสถานศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความ เห็นชอบ	2. ควรเสนอหลักสูตรสถานศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความ เห็นชอบ
3. ขาดการขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและ ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร สถานศึกษาให้สมบูรณ์	3. ควรขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและนำ ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้ สมบูรณ์
ด้านการส่งเสริม สนับสนุน	ด้านการส่งเสริม สนับสนุน
1. ขาดการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วน ร่วม	1. ควรมีการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วน ร่วม
2. ขาดทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มี คุณภาพและประสิทธิภาพ	2. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มี คุณภาพและประสิทธิภาพ
ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ	ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ
1. ขาดการวิจัยและประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	1. ควรมีการวิจัยและประเมินผลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการประเมิน
2. ไม่นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาให้เหมาะสม	2. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เหมาะสม

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา รวม 70 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในภารกิจ 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการกำกับดูแลคุณภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และปัญหา ข้อเสนอแนะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการกำกับดูแลคุณภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และปัญหา ข้อเสนอแนะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอวัง จังหวัดลำปาง พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านการกำกับดูแลคุณภาพมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ (วิสัยทัศน์, สมรรถนะของผู้เรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์) โครงสร้างหลักสูตรคำอธิบายรายวิชา, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเกณฑ์การวัดประเมินผลและเกณฑ์การจบหลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย และโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ตามลำดับ และโรงเรียนได้เสนอหลักสูตรสถานศึกษาและระเบียบการวัดผลประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านการส่งเสริม สนับสนุน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา และมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากร ตามลำดับและ โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการรายงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และโรงเรียนมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่นและความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ตามลำดับ

และโรงเรียนมีการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ดังนี้

ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ

โรงเรียนขาดการติดตามวิจัยและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เหมาะสม ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรมีการวิจัย ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เหมาะสม

ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

โรงเรียนขาดการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนขาดการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม ของหลักสูตรสถานศึกษา และขาดการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้สมบูรณ์ ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม ของหลักสูตรสถานศึกษา และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาดูการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาพบว่า ประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาว จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริม

สนับสนุน และด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการส่วนใหญ่ได้เข้ารับการอบรมและได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสอดคล้องคล้อยกับงานของวสันต์ เพชรวิวรรธน์ (2545) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาสิณี แม้นญาติ (2550) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิริยะ สู้เสงี่ยม (2549) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนศักดิ์ เปาวิก (2550) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มโรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ (วิสัยทัศน์, สมรรถนะของผู้เรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์) โครงสร้างหลักสูตร, คำอธิบายรายวิชา, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเกณฑ์การวัดประเมินผลและเกณฑ์การจบหลักสูตร โรงเรียนได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มโรงเรียนมีการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการเป็นขั้นตอน และได้เข้ารับการประชุม อบรมจากหน่วยงานต้นสังกัดทุกคน ซึ่งสอดคล้อง

กับกรมวิชาการ (2546) ได้ติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน นำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2545 ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่เตรียมบุคลากรโดยใช้การประชุมชี้แจง/อบรมผู้เกี่ยวข้อง และพบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก และโรงเรียนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 77 ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสอดคล้องกับ รพีพร เลหากุล (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 มีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้กับบุคลากรหรือผู้ปกครอง/ชุมชน มีการจัดตั้งกรรมการ/บุคลากรรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับ วิไลวรรณ ห่มขวา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนชุมแพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการวางแผนเตรียมความพร้อม ดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ได้เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาที่สมบูรณ์ การใช้หลักสูตรระดับชั้นเรียน ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับสุเมธ สุวอ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้ Balanced Scorecard ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร: กรณีศึกษาโรงเรียนน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนน้ำพอง มีการสร้างความตระหนักและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน

ด้านการส่งเสริม สนับสนุน

โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นและแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลวรรณ ห่มขวา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนชุมแพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรได้อบรมและพัฒนาบุคลากรเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน

ด้านการกำกับและดูแลคุณภาพ

โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการรายงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง นำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและโรงเรียนมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุ่ม สุ่ม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้ Balanced Scorecard ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร: กรณีศึกษาโรงเรียนน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า

โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รวบรวม วิเคราะห์ สรุป และรายงานผล มีกระบวนการนิเทศที่เป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครู บนพื้นฐานความรู้สึที่เป็นกัลยาณมิตร โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ได้นำผลการประเมินการใช้หลักสูตรไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการนำผลการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย อำเภอองาว จังหวัดลำปาง มีข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. โรงเรียนควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. โรงเรียนควรมีการสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อาจเป็น เครือข่ายภายใน ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้น ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3. โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญญาภักดิ์ สิทธิบุศย์. (2553). **ความพร้อมในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- กิตตา โชติช่วง. (2553). **การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 2**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2544). **หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: ตาวันพับลิชชิง จำกัด.
- ถาวร คำทะแจ่ม. (2545). **การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชนศักดิ์ เปาริก. (2550). **การศึกษาภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- ดำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2525). **ก้าวสู่ผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อนงค์ศิลป์การพิมพ์.

- นุคดา นามแก้ว. (2549). **ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน.**
การค้นคว้าแบบอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- ปรีฉัตร สุราช. (2553). **สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษาในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดขอนแก่น.**
การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- वलันต์ เพชรวิวรรณ์. (2545). **การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.**
- วารี พงษ์ราศรี. (2554). **การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.**
- วิริยะ สู้เสงี่ยม. (2549). **การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.**
- วิไลวรรณ ห่มขวา. (2552). **การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนชุมแพ ศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. รายงานการศึกษาอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.**
- วัฒนาพร ระงับทุกข. (2545). **การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.**
- มาลินี หมิ่นไวย์. (2553). **การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนเรียนนาร่องตามความ คิดเห็นของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.**

- มนพัทธ์ ทองนวม. (2554). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- รพีพร เล่าสกุล. (2545). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1. ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- รุจิรี ภูสาระ และจันทร์ สงวนนาม.(2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สนอง คิริกุลวัฒนา และรุจิรี พุทธร. (2540). เอกสารสอบบรรจุ หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร
- สงบ ลักษณะ. (2540) การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: เชียงใหม่การพิมพ์.
- สุเมธ สุวอ. (2553). การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้ Balanced Scorecard ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร: กรณีศึกษาโรงเรียนน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. รายงานการศึกษาอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- สุธาสิณี แม้นญาติ. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น. ปริญญาโท ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- อำภา บุญช่วย.(2537). การบริหารวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาร จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอองาร จังหวัดลำปาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูวิชาการโรงเรียน โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งไม่มี
ผลต่อการตอบของท่านแต่อย่างใด ข้อมูลที่ท่านตอบ ผู้ศึกษาจะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะใน
ขอบเขตทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าครั้งนี้เท่านั้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน
โปรดตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) การส่งเสริมสนับสนุน 2) การจัดทำ
หลักสูตรสถานศึกษา 3) การกำกับ ดูแลคุณภาพและปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุริยวัฒน์ วันดี

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามสภาพที่เป็นจริง

1. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารโรงเรียน

() ครูวิชาการโรงเรียน

2. เพศ

() ชาย

() หญิง

3. ประสบการณ์ในด้านการบริหารหลักสูตร

() 1 – 5 ปี

() 6 – 10 ปี

() 11 – 20 ปี

() มากกว่า 20 ปี

4. วุฒิทางการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

5. การได้รับการอบรมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

() ได้รับการอบรม

() ไม่ได้รับการอบรม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนของท่านขอให้ท่านพิจารณาว่าการดำเนินการที่ผ่านมา มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
1.	<u>ด้านการส่งเสริม สนับสนุน</u> โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้า อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นและ แสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ							
2.	โรงเรียนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีมุขสื่อ หรือศูนย์รวม ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการ เรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ด้วยตนเอง							
3.	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาครูและบุคลากร							
4.	โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และ เอกสารต่างๆ อย่างพอเพียง เป็นปัจจุบันและสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน							

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
5.	โรงเรียนจัดสรรการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ							
6.	โรงเรียนบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา							
7.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา							
8.	โรงเรียนได้ให้ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำและพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม							

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
9.	โรงเรียนสร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ							
10.	โรงเรียนจัดระบบการบริหารวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
11.	โรงเรียนมีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด มีชีวิต แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน มีมุมค้นคว้าแก่ครูผู้สอนและผู้เรียนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ							
12.	โรงเรียนมีการสนับสนุนระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ และความ ต้องการของท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้							

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
13.	โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา							
1.	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา							
2.	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน บริหารหลักสูตรและงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน							
3.	โรงเรียนมีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของโรงเรียน ผู้เรียนและชุมชน							

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
4.	โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ(วิสัยทัศน์, สมรรถนะของผู้เรียน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์) โครงสร้างหลักสูตร, คำอธิบายรายวิชา, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและเกณฑ์การวัดประเมินผลและเกณฑ์การจบหลักสูตร							
5.	โรงเรียนมีการพิจารณาคุณภาพ ความถูกต้อง เหมาะสม ของหลักสูตรสถานศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้สมบูรณ์							
6.	โรงเรียนได้เสนอหลักสูตรสถานศึกษาและระเบียบการวัดผลประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม							

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
7.	โรงเรียนได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชาและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย							
8.	โรงเรียนได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและนำผลมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุง แก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสม							
	ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพ							
1.	โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง							
2.	โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการรายงานเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง นำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ							

ข้อที่	การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1		
2.	โรงเรียนมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ที่เน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการรายงานเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง นำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ							
3.	โรงเรียนมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่นและความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน							
4.	โรงเรียนมีการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา							

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	สุริยวัฒน์ วันดี
วัน เดือน ปี เกิด	22 มีนาคม 2517
ที่อยู่ปัจจุบัน	51 บ้านร่องเห็ด ตำบลบ้านแหง อำเภอองาว จังหวัดลำปาง 52110
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านห้วยฉุน ถนนพหลโยธิน ตำบลปงเตา อำเภอองาว จังหวัดลำปาง 52110
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูโรงเรียนบ้านห้วยฉุน อำเภอองาว จังหวัดลำปาง
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2555 ครู โรงเรียนบ้านห้วยฉุน อำเภอองาว จังหวัดลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 ค.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

